

JAVNI POZIV ZA DODJELU SREDSTAVA ZA POTICANJE KOMPLEMENTARNIH DJELATNOSTI U 2022. GODINI – 1. rok

Obrazloženje umjetničkih savjetnika za komplementarne djelatnosti

U prvom roku Javnog poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2022. godini zaprimljeno je **295 prijava** u kategorijama djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture, filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije, izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti, programi audiovizualnih udruga i organizacija, programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela, programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije, programi proučavanja i kritičkog vrednovanja audiovizualnih djelatnosti i programi zaštite audiovizualne baštine, uključujući kinotečnu djelatnost.

Prijave na Javni poziv za komplementarne djelatnosti za 2022. godinu podnose se u dva roka godišnje. Prvi rok, do 8. rujna 2021., odnosio se na projekte u svim kategorijama koji se održavaju u 2022. godini, a drugi rok, raspisan do 13. siječnja 2022., odnosi se isključivo na one projekte u kategoriji programa filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija koji se održavaju u drugoj polovici 2022. godine, a nisu se prijavili na prvi rok javnog poziva.

Savjetnici za komplementarne djelatnosti, Davorka Begović, Carmen Lhotka i Tomislav Šakić, za financijsku podršku na prvom roku preporučili su **243 programa** u ukupnom iznosu od **8.994.700,00 kn** što je Hrvatsko audiovizualno vijeće odobrilo na 32. sjednici 29.12.2021.

U postupku procjenjivanja vodili smo se otprije utvrđenim kriterijima, navedenima u točki VIII Javnog poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2022. godini:

- kvaliteta, izvedivost i održivost programa (od sadržajne do produkcijske razine)
- programi koji imaju konkretne, realne i strateške planove u umjetničkom, organizacijskom i financijskom smislu
- značaj programa za relevantan kontekst (ovisno o programu, od lokalne zajednice, preko nacionalnog značaja do međunarodne prepoznatljivosti i važnosti za audiovizualni sektor)
- kontinuitet programa odnosno njegova dugoročna usmjerenost, dostupnost projekta, vidljivost i komunikacija sa profesionalcima i javnosti,
- kvaliteta prijave, kvaliteta i iskustvo projektnog tima u pojedinoj programskoj komplementarnoj djelatnosti za koju se prijavljuje (stabilni i dostatni izvori prihoda za kontinuirano obavljanje aktivnosti tijekom razdoblja ostvarivanja projekta, stručne kompetencije i kvalifikacije potrebne za provođenje predložene aktivnosti)
- prethodna izdanja programa (ako nije prvo izdanje)
- ispunjavanje prethodnih ugovornih obveza sa Centrom
- odjek programa i komunikacija s javnosti (prije, za vrijeme i nakon održavanja programa)
- te povezivanje i suradnja.

Posebnu smo pažnju pritom posvetili programima koji nude različite aspekte audiovizualne edukacije – posebice djece i mladih – kao jednom od prioriternih ciljeva navedenih u Nacionalnom programu promicanja audiovizualnog stvaralaštva.

Kao i svake godine, u svim kategorijama prepoznati su programi za koje su predložene i odobrene i odgovarajuće potpore. U nastavku ističemo programe koje držimo od iznimne ili visoke vrijednosti za očuvanje i razvoj audiovizualnih djelatnosti i stvaralaštva u Hrvatskoj, odnosno programe nacionalne ili lokalne važnosti ili pak one koji su važni za razvoj pojedinih djelatnosti.

Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture

U kategoriji djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture, tradicionalno najopsežnijoj, prijavljeno je 148 programa. Za potporu je u ovoj kategoriji odobreno **119** programa u iznosu od **3.002.000,00** kn.

Među programima treba istaknuti dvije najveće skupine sadržaja. Prva su *umjetnička i nezavisna kina* u hrvatskim gradovima (najveći dio njih dio je Kino mreže). Svako prijavljeno kino dobiva potporu, ovisno o opsegu programa, veličini grada, visini lokalne potpore, veličini ciljne publike, kvaliteti programa i postignutim rezultatima u neposredno proteklom razdoblju. Izdvajaju se, redom, Kino Tuškanac u Zagrebu, Artkino Croatia u Rijeci, Kinoteka Zlatna vrata u Splitu te Kinoteka u Zagrebu, pri čemu neka kina zasebna sredstva dobivaju za školske programe i programe medijske pismenosti. Ističemo da u 2022. podupiremo rad nešto više od 25 kina, mahom u organizaciji pučkih otvorenih učilišta i centara za kulturu (uz neke prikazivačke programe brojka doseže 30). Uspješnu djelatnost nastavlja i program "Kino Mediteran".

Drugu skupinu čine *obrazovni programi i radionice*. U ovoj se skupini, kao i dosad, ističu redoviti obrazovni programi i radionice Kinokluba Zagreb te udruge Restart i Blank. Od programa za djecu i mlade naglašavamo redoviti rad udruga Djeca susreću umjetnost (programi "Sedmog kontinenta") i Bacači sjenki, a posebno ističemo inicijativu proisteklu iz programa "Sedmi kontinent", nedavno pokrenutu *online*-bazu filmova za nastavu medijske pismenosti <www.vrtisvoj.film>. Radionica, bilo za djecu, bilo za odrasle, predloženih i odobrenih za potporu je oko 60. Posebno ističemo pozitivan iskorak u programima inkluzivnosti – senzornim projekcijama, izradbi audionaracija i podnatpisa ili pak radionicama s disleksičnim osobama i osobama s invaliditetom, kakve, uz udrugu Alternator iz Zagreba, provode udruge Filmaktiv i Spirit iz Rijeke te Globe Media iz Splita, koje redom preporučujemo za vidljivije potpore.

Filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije

Od 33 prijave na 1. roku, koji obuhvaća filmske festivale i audiovizualne manifestacije, odobrena je potpora za **28** programa u iznosu od **2.665.000,00** kn.

Tradicionalno važnošću i iznosom predložene i odobrene potpore prednjače Animafest Zagreb i ZagrebDox, a slijede ih Festival mediteranskog filma Split, Dani hrvatskog filma, Subversive Film Festival i Festival tolerancije. Željeli bismo skrenuti pažnju na simboličnu potporu koju dajemo audiovizualnim manifestacijama koji se

bave radikalnim i inovativnim audiovizualnim praksama (ugledne Filmske mutacije, ali i programi FUSE i Vector Hack Festival), kao i manifestacijama namijenjenima djeci (Festival prava djece, VAFI & RAFI), mladeži ili pak inkluzivnima, namijenjenima osobama s invaliditetom (Uhvati film fest).

Izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti

U ovoj kategoriji evidentan je gorući manjak u izdavaštvu hrvatskih ili klasičnih, odn. umjetničkih filmova, kao i knjiga domaćih pisaca posvećenih hrvatskoj kinematografiji. S druge strane, treba primijetiti porast prijevoda klasične filmološke literature, što pripisujemo upravo kontinuiranoj potpori Hrvatskog audiovizualnog centra, pa je tako u 2022. potpora odobrena za prve hrvatske prijevode čak triju kanonskih knjiga: *Što je film?* Andréa Bazina (Disput), *Bilješke o kinematografu* Roberta Bressona (Bijeli val) i *Transcendentalni stil na filmu* Paula Schradera (Hrvatski filmski savez).

Najviša potpora u ovoj kategoriji tradicionalno ide za časopis *Hrvatski filmski ljetopis*, a posebno ističemo da, nakon što je u protekle tri godine Hrvatsko društvo filmskih kritičara uspješno izgradilo svoje internetsko izdanje, filmski portal *Zona filma* (na adresi <https://zonafilma.com>), tom je *online*-izdanju odobrena značajna potpora.

Od 26 prijavljenih programa za potporu je odobreno njih **17** u iznosu od **332.700,00** kn.

Programi audiovizualnih udruga i organizacija

Od 32 programa za potporu je odobreno njih **29** u iznosu od **1.546.000,00** kn. Nastavlja se redovita godišnja potpora strukovnim udrugama poput Hrvatskog društva filmskih djelatnika, Hrvatske udruge producenata, Društva hrvatskih filmskih redatelja, Hrvatskog društva filmskih kritičara, Saveza scenarista i pisaca izvedbenih djela, Hrvatskog društva nezavisnih producenata i Hrvatskog kaskaderskog društva, zatim potpora Hrvatskoj mreži neovisnih prikazivača, ali i udrugama koje desetljećima provode neprofesijske, radioničke i obrazovne filmske djelatnosti, kao što su Hrvatski filmski savez, Kinoklub Zagreb, Blank i Autorski studio – fotografija, film, video, Kino klub Split, Pulska filmska tvornica, Filmsko-kreativni studio Vanima u Varaždinu, Škola animiranog filma Čakovec, Foto kino video klub Zaprešić, GFR film-video u Požegi, Kino klub Sisak, Kinoklub Karlovac i Filmski centar mladih u Šibeniku. Mnoge od njih za posebne radionice i programe potporu ostvaruju i u kategoriji djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture.

Programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela

U ovoj deficitnoj kategoriji od 5 prijavljenih programa potpora je odobrena za njih **4** u iznosu od **105.000,00** kn. Nastavlja se potpora Ustanovi Zagreb film i udruzi Restart za festivalsku i regionalnu distribuciju filmova. U nesigurnom području filmskog *streaminga*, u kojem treba primijetiti više inicijativa i pokušaja, djelatnost nastavljaju tek dva programa – platforma <croatian.film> (UO Zagreb film festival) i ponuda hrvatskih filmova u programu "Kino Mediteran od doma" (Festival mediteranskog filma Split).

Programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije

Od 30 prijavljenih programa za potporu je odobreno njih **28** u iznosu od **868.000,00** kn. Najistaknutiji programi ujedno su i oni već uhodani: tzv. "*industry*" sekcije vodećih festivala, gdje se ističu ZagrebDox Pro, Industrija Zagreb Film Festivala, Animafest PRO i European Genre Forum 2022, te oni posvećeni edukaciji za medijsku pismenost, gdje prednjači "Škola medijske kulture dr. Ante Peterlić" (u svojem 24. izdanju). U osjetnom nedostatku programa stručnog usavršavanja za profesionalce treba napomenuti da je, uz već peti međunarodni Split Script udruge Metonimija, potpora odobrena i novim programima za scenariste ("Konstelacije narativne strukture" DimDim produkcije) te dvama za glumce ("Gluma pred kamerom" DA filma i "Method za kameru" UO Plafon), uz nastavak potpore scenarističkim programima "Palunko" (Hrvatski filmski savez), "Branko Bauer" (Društvo hrvatskih filmskih redatelja) i "Zora Dirnbach" (Savez scenarista i pisaca izvedbenih djela).

Proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti

U ovoj kategoriji razmatrano je 15 programa, a potpora je odobrena za **14** programa u iznosu od **261.000,00** kn s obzirom na to da su potraživanja u ovoj kategoriji obično niska. Zamjetan je akutni nedostatak promišljenih i dorađenih kustoskih i kritičkih programa. Kao i dosad, najvišu potporu dobivaju redovita programska djelatnost Multimedijalnog instituta u Zagrebu te više uhodanih, selektorski profiliranih prikazivačko-diskurzivnih programa udruge Restart (Hall of Fame, Masterclass, Razmišljaj filmom, Upoznaj autora). Potpora je odobrena i kustosko-prikazivačkim programima Apoteke u Puli i Vodnjanu, Kina Katarina u Puli (Sub pokret), Kulturno-informativnog centra u Zagrebu te Lokalne baze za osvježavanje kulture BLOK u Zagrebu.

Zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost

Unatoč činjenici da su protokom vremena mnogi audiovizualni materijali nepovratno izgubljeni ili su na najboljem putu da budu, zbog zanemarivanja i tehnološke zastarjelosti, u ovoj kategoriji uočljiv je manjak inicijativa za zaštitu audiovizualne baštine, a od 6 prijavljenih programa odobrena je potpora za njih **4** u iznosu od **215.000,00** kn. Redovite potpore odobrene su Hrvatskom filmskom savezu za godišnji rad arhiva te Ustanovi Zagreb film za nastavak redovitoga godišnjeg programa restauracije i digitalizacije filmova iz produkcije Zagreb filma. Posebno treba pozdraviti dovršetak digitalne obrade i baze podataka Kino kluba Split te početak digitalizacije arhivskoga gradiva Kinokluba Zagreb, što je posebno važno s obzirom na to da je riječ o dvama najstarijim hrvatskim kinoklubovima.

Na kraju bismo se htjeli, uz dosad istaknuto, osvrnuti i na općenitu kvalitetu prijave. Premda su od lani uvedene nove smjernice za prijavu programa, treba primijetiti da najveći dio prijavitelja, koji otprije sudjeluje u Javnom pozivu za poticanje komplementarnih djelatnosti, predaje iste, tek neznatno prilagođene opise programa, a da su troškovnici nerazrađeni.

S obzirom na to da se proračun predviđen za poticanje komplementarnih djelatnosti održava u istim okvirima, a broj se prijave povećava, u popisu odobrenih programa vidljivo je da je došlo do korekcije većeg broja iznosa. Prilikom korekcija uspoređivani

su međusobno slični programi usmjereni na sličnu ciljanu publiku i slične sadržaje te su odmjeravani sukladno broju sudionika, doseg, potpori lokalne zajednice i mjestu održavanja. Također, treba istaknuti da kvaliteta dijela prijavljenih programa i samih prijava stagnira, posebice u slučaju postojećih programa koji ostvaruju kontinuiranu potporu. Iz godine u godinu savjetnici su suočeni uvijek s istim izazovom, a to je nedostatnost sredstava u odnosu na broj prijavljenih programa te manjak snažnije potpore lokalnih zajednica, zbog čega se velik dio prijavitelja oslanja ponajviše na potporu Hrvatskog audiovizualnog centra. S obzirom na protok vremena, priljev novih kvalitetnih prijavljenih programa i vrijednost novca, predložena sredstva ne prate realne potrebe. Za usporedbu navodimo statistički podatak: u 2013. godini dodijeljeno je 12.280.626,00 kn za 207 programa, a 2021., u dva roka, 12.215.000,00 kn za 288 programa.

Zaključno, željeli bismo – kao i svi naši prethodnici – naglasiti važnost komplementarnih djelatnosti i kontinuiranoga poticanja koje im nudi godišnji javni poziv Hrvatskog audiovizualnog centra. Komplementarne djelatnosti, premda mnogima na rubu percepcije u području audiovizualne industrije i kulture, zapravo su sama okosnica audiovizualnoga stvaralaštva i kulture, pa stoga i ključan dio Nacionalnog programa promicanja audiovizualnog stvaralaštva, u tom smislu da pružaju temelje audiovizualnoj kulturi i medijskoj pismenosti pojedinca od malih nogu. Vrijednost ovoga sektora zbog svoje sveobuhvatne i disperzivne prirode nije na prvi pogled uočljiva i mjerljiva, ali ona čini svakodnevicu i budućnost audiovizualne kulture i djelovanja. Stoga priželjkujemo da se i ubuduće nastavi odrješita potpora komplementarnim djelatnostima, ako je moguće i financijski osnažena, kao i da se poveća broj kvalitetnih prijava, napose kustoskih kolektiva, individualnih istraživača, nakladnika, nakladnika audiovizualnih sadržaja, umjetničkih škola i akademija, lokalnih udruga itd.

umjetnički savjetnici za komplementarne djelatnosti
Davorka Begović
Carmen Lhotka
Tomislav Šakić